číslo ve spisu: ……

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
THÁKUROVA 3, 160 00 PRAHA 6

Katedra/Ústav: Katedra biblických věd

Posudek oponenta/oponentky na diplomovou práci

jméno oponenta/tky Pavel Větrovec

Autor/autorka práce: Mgr. Jana Jičínská
Studijní program/obor: Teologie, Katolická teologie
Název práce: Exorcismus v synoptických evangeliích
Vedoucí práce: Jaroslav Brož, Th.D., S.S.L.
Rozsah práce: 77 stran, 146019 znaků

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými připomínkami	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☐	☒	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☐	☒	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☐	☐	☒	☐
Zpracování příloh	☐	☐	☐	☐
Celková typografická úprava	☐	☒	☐	☐

B. Obsahová kritéria

Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☒	☐	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☐	☒	☒	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☐	☒	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☐	☒	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☐	☒	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☐	☒	☐	☐

C. Celkový přínos práce

Tuto část je vhodné rozvést v bodě 5.

	ano	Ne
Práce je kompilační prací	☐	☒
Práce se zabývá dosud nezpracovaným tématem	☐	☒
Práce přináší nové poznatky	☒	☐
Práce navrhuje nové metodické přístupy	☒	☐
Práce má metodologický/teologický přínos	☐	☒

2. **Celkové hodnocení práce**

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy)

viz zvláštní příloha

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

1. Na s. 11 ve spodním odst. se uvádí: „démonické bytosti jsou ambivalentní duchové nebo vlastnosti Boží, které později byly rozlišeny na duchy dobré, tj. anděly, a zlé, neboli démony“. Tradiční angelologie naproti tomu označuje všechny tyto duchovní rozumné bytosti za anděly a z nich vyděluje zlé, kteří mohou být označováni jako ďáblové, a dobré, jimž označení zůstává – srov. KKC 391-395.414. Proč tuto osvědčenou a srozumitelnou terminologii měnit a komplikovat nadřazením kategorie démonů nad kategorii andělů?
2. Na s. 13 se píše: „nenalezneme mnoho dokladů toho, v jakém vztahu je satan k ostatním démonům“. Tato věta se zdá až přebytečná, Písmo přece nikde jednoznačně nedefinuje podobné vztahy. Naproti tomu je na s. 19 satan uveden jako „jméno knížete zla“ a Belzebub jako kníže démonů.
3. Kteří autoři polemizují v odst. 4.3., když autorkou obou textů je autorka diplomové práce a oba odstavce jsou argumentačně podloženy komentářem M. Limbecka?

Doporučení práce k obhajobě	doporučuji

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 07.01.2015 Podpis: Pavel Větrovec, v.r.

Diplomová práce Mgr. Jany Jičínské obsahuje v tištěné formě 77 stran včetně bibliografie a pouze 63 podčarové poznámky.

Téma je dobře zvoleno a rámcově je správně zpracováno. Přesto je na místě více různých poznámek k jednotlivostem. K obsahu na s. 5 by se zdálo vhodné zařadit do číselného systému zařadit i úvod a závěr; mimo něj např. seznam zkratek či bibliografii, stávající první kapitola by se dala s užitkem rozdělit na část věnující se starověkým kulturám a onu věnovanou SZ, body v kapitolách 3 až 5 doplnit o „souřadnice" NZ textů (nebo alespoň jednoho a paralely).

Práce byla podána na katedře biblických věd, nikoli na katedře pastorální teologie, tedy předpokládá především vědecké zpracování biblického textu, byť ve službě jednoho exegetického pohledu. Nejzávažnější připomínkou je, že se autorka namísto skutečných exegezí, které by vycházely z úplnějšího rozboru textu, ať už synchronní či diachronní metodou (uvedení kontextu, struktury, vývoje textu, obsahu veršů, textové kritiky atd.) omezila místy na synoptickou komparaci a na základní teologické poselství či náhled autorky na ně. Při této redukci může snadno mnohé z ovoce textu i pro daný účel mnohé uniknout, což je škoda. Doslovné citace originálního biblického textu a jeho základního českého překladu (ČEP) se naproti tomu zdají jen jako výplň stránek do počtu. Jsou-li již citovány i synoptické paralely, pak by mohly být uvedeny v porovnání textů ve sloupcích vedle sebe.

V první kapitole by se zdálo vhodnější pojednat zejména termíny „satan" a „lilit/ lelek/ upír" na jednom místě a ne až na třech. Menší nepřesnosti jsou v přepisech („helel" namísto *hêlel* s „yod – *mater lectionis*" či „Ochozjáš" namísto *Aḥazjáš*). Výraznější nedostatek je v b. 4.3., kde autorka diplomové práce na začátku druhého odstavce polemizuje s nepojmenovaným autorem odstavce předchozího, v němž není ani uvedeno žádné jméno; jen poznámka pod čarou č. 45 uvádí dílo M. Limbecka, nikde však není vymezeno, třeba uvozovkami, co bylo převzato. Druhý odstavec ale používá dle poznámky č. 46 pod čarou dílo téhož M. Limbecka k popření předchozího tvrzení.

Obecně by se zdálo lepší používat vlastní argumentaci obohacenou o studium více pramenů. Takto se jeví 1. kapitola jako mírně rozšířené a jinak uspořádané výpisky z knihy J. Brože, ve 2. kapitole jsou vedle J. Brože i biblické slovníky, dále je užitá bibliografie velmi mírně rozšířená; celé diplomové práci by prospělo studium širšího spektra literatury a více poznámek pod čarou.

Po formální stránce píše autorka většinou slušnou češtinou, místy se ale vyskytují zarážející chyby. Jana Jičínská zvolila pro základní polohu pisatele méně vhodnou první osobu plurálu, jež zejména v pastorálně pojatém závěru působí zvláštně. Například na s. 72 uprostřed píše: „Námi předkládaná diplomová práce si kladla za cíl...", což působí téměř jako dikce papežského oficiálního prohlášení. Pro vědeckou práci se zdá vhodnější neutrální neosobní tón třetí osoby singuláru, zatímco použitá vyprávěcí forma je vhodná pro ústní podání, třeba i přednášku.

Dílčích nedostatků je více, lze je považovat za důsledek nedostatku času pro revizi textu práce, ať už jde o neshodu podmětu s přísudkem (s. 10: „...popsat vývoj démonologie ve SZ je poměrně náročný...", s. 19: „Četnost užití výrazu je poměrně vysoké"), nedostatky skloňování (na s. 10, 5. ř. zdola se poukazuje na „snah*u*") chyby v interpunkci či dělení slov („veskrze" má být na s. 9 dohromady, „na vědomí" na s. 18 zvlášť, jednopísmenné předložky „s", „v" atp. na konci řádek, rozdílné mezery u rovnítek na s. 29 uprostřed); poměrně zřídka se vyskytují poněkud méně elegantní formulace: s. 9: „Mezi některé způsoby ochrany sloužily modlitby, oběti, zaříkání...".

Smíšeným formálně obsahovým nedostatkem jsou místy evidentně chybějící „souřadnice" popisovaných biblických míst: na s. 20 u velekněze Jošuy/ Jozua má být Zach 3,1, popř. i citace míst žalmů; nebo na s. 64 má být uvedeno ne obecně starozákonní citace, ale Iz 53,4 atp.

Pozitivem práce je uchopení tématu v určitém systému s místy trefnými označeními, např. definicí ďábelské posedlosti jako zakřivení do sebe sama, výběr podstatných textů ze synoptiků a základní pozornost jim věnovaná. Je škoda, že texty nebyly propracovány hlouběji (alespoň jeden z nich). Pastorační závěr ukazuje zaujetí autorky pro věc, možná se příliš nechává strhnout tématem a uděluje církvi pokyny jakoby zvenčí. Asi by stálo za uvážení, že i autorka sama je plnoprávnou, zodpovědnou a vzdělanou členkou společenství Kristovy církve.

Diplomovou práci Mgr. Jany Jičínské považuji celkově za zdařilou a doporučuji k obhajobě.